

ROTGANZEN IN HET DELTAGEBIED: DE LEEFTIJDVERHOUDING
IN HET SEIZOEN 1977/78 EN MEER GEGEVENS OVER HUN
STATUS BINNEN DE TOTALE ROTGANSPOPULATIE

R.H.D. Lambeck

INLEIDING

Evenals in 1976/77 is ook in de winter van 1977/78 getracht een beeld te krijgen van het jongenpercentage -een maat voor het broedsukses- onder in het Deltagebied verblijvende rotganzen. Daar door de activiteiten van Engelse en Nederlandse ringers nogal wat exemplaren voorzien zijn van gemerkte kleurringen, zijn tijdens de leeftijdsbepalingen de vogels ook zo veel mogelijk gecontroleerd op kleurringen. Dit met het doel meer te weten te komen over de plaats die de in het Deltagebied verblijvende vogels innemen binnen de totale populatie van *Branta b. bernicla*.

De werkwijze is reeds beschreven in Lambeck (1978). Het afgezochte gebied is grotendeels hetzelfde, met dien verstande dat er aan de Noordbevelandse kust nu niet gezocht is naar binnendijks fouragerende rotganzen, maar daarentegen wel aan de zuidkant van het Grevelingenmeer.

RESULTATEN EN DISKUSSIE

A) Leeftijdsbepalingen

De resultaten staan vermeld in tabel 1. Omdat op 26 en 27 februari de vogels op

het traject Roelshoek-Kreekraksluizen al tamelijk ver de Oosterschelde opgetrokken waren, waardoor niet van alle dieren de leeftijd meer bepaald kon worden, is dit traject voor alle zekerheid nogmaals bezocht op 5 maart. Het resultaat zou er echter niet door veranderen: het broedseizoen 1977 bleek volledig mislukt te zijn. Op een totaal van ca. 3100 bekeken vogels was er slechts 1 juveniel!

Ook in het Waddengebied zijn vrijwel geen jongen gezien (mond.med. R.H. Drent). Het mislukken van een broedseizoen hangt hoogstwaarschijnlijk samen met een te laat invallen van het voorjaar in het broedgebied. Zijn circa twee weken na aankomst van de vogels de kondities nog ongunstig, dan kunnen de meeste $\sigma\sigma$ al geen legsel meer produceren (Barry, 1962). Het totaal of grotendeels mislukken komt bij de rotgans gemiddeld bijna één keer per twee jaar voor (Ogilvie & St. Joseph, 1976).

Door het matige broedseizoen 1976 (in Zeeland ca. 14% jongen in de winterpopulatie) en het mislukte seizoen 1977 (ca. 0%) is de totale populatiegrootte teruggelopen van ca. 120.000

Tabel 1: Resultaten leeftijdsbepalingen van rotganzen in het seizoen 1977/78.

Results age-counts of Brent geese in the season 1977/78.

plaats area	datum date	grootte troep flock size	aantal juvenielen number of juveniles
Onder Grevelingendijk, oostelijk van Bommene	20/2	63	0
Onder Grevelingendijk, tussen Den Osse en Scharendijke		88	0
Koudekerkse Inlaag, Schouwen		320	0
Yerseke, op Oosterschelde	25/2	130	0
St. Pieterspolder, NW van Oostdijk		1450	0
Traject Roelshoek-kwelder	26/2	460	0*
Traject kwelder-Kreekraksluizen	27/2	139	0*
Katse Plaat (bij Zandkreekdam)		306	0*
Middelplaat, Veerse Meer		161	1
Traject Roelshoek-Kreekraksluizen	5/3	502	0
St. Pieterspolder	6/3	1530	0

*) niet alle vogels gecontroleerd

*) incomplete survey

tot, voorlopig geschat, 90.000 (schrift. med. B.S. Ebbinge).

B) Ringen

Werden in 1976/77 ondanks intensief zoeken geen vogels met kleurringen waargenomen, dit jaar werden er drie gezien.

Twee ervan, wit H N en geel wit J 4 zaten op 20 februari in een troep van

320 ex. in de Koudekerkse Inlaag op Schouwen. Beide zijn als adult σ op resp. 6 mei 1976 en 7 mei 1977 door B.S. Ebbinge en P.M. Zegers op de Terschellinger Boschplaat geringd. H N is in 1977 tussen half april en begin mei drie keer op de Boschplaat teruggezien. J 4 verbleef in de winter van 1977/78 al langer op Schouwen. Op 31 december is zij daar namelijk door L.C. Preesman reeds gezien,

H.J.M. Baptist zag op 24 januari eveneens in de Koudekerkse Inlaag een vogel met een gele en witte ring; vrijwel zeker ook J 4.

Het derde geringde dier, geel wit 2 K, nam ik op 25 februari en 6 maart waar in de troep van ca. 1500 vogels -waarschijnlijk de grootste, als eenheid opererende troep die tot nu toe in het Deltagebied is voorgekomen- in de St. Pieterspolder tussen Yerseke en Krabbendijke. De vogels graasden hier veel op een graszaad-perceel. 2 K is als eerstejaars o op 21 mei 1977 eveneens op de Boschplaat geringd. Interessant is dat ze op 12 december 1977 aan de Friese kust bij Wierum gezien is. De grote troep in de St. Pieterspolder was daar in elk geval al eind januari en begon pas in de tweede helft van april kleiner te worden, zodat 2 K wellicht minstens drie maanden in dit gebied doorgebracht heeft.

De Zeeuwse rotganzen zijn kennelijk in de loop van het voorjaar weer naar het Waddengebied verhuisd, gezien het feit dat H N op 4 mei 1978 door A.J. Dijk weer op de Boschplaat gezien is.

In totaal zijn ca. 2400 dieren op kleurringen gecontroleerd; evenals verleden jaar (met ca. 3000 bekeken eksemplaren) werden geen Engelse ringen gezien. Volgens een opgave van B.S. Ebbinge is er op 29 februari 1976 door F. Hustings op de Grevelingendam wel een "Engelse" vogel gezien, geel geel R 7 (volgens A.K.M. St. Joseph geringd in de omgeving van Harwich in maart 1974), maar dit is wel de enige waarneming tot nu toe in het Deltagebied.

De voorlopige konklusie in Lambeck (1978), dat de rotganzen in het Deltagebied een eigen overwinterende populatie vormen met maar zeer weinig uitwisseling met de Engelse en mogelijk ook de Franse overwinteringsgebieden, lijkt door bovenstaande ringgegevens bevestigd te worden. Deze duiden er verder op dat althans een deel van de

vogels in de herfst tijdelijk in het Waddengebied verblijft. In het voorjaar sluiten de dieren zich in het Waddengebied weer bij de rest van de populatie aan. In dit opzicht gedragen ze zich hetzelfde als de vogels uit de Franse en Engelse overwinteringsgebieden.

DANKBETUIGING

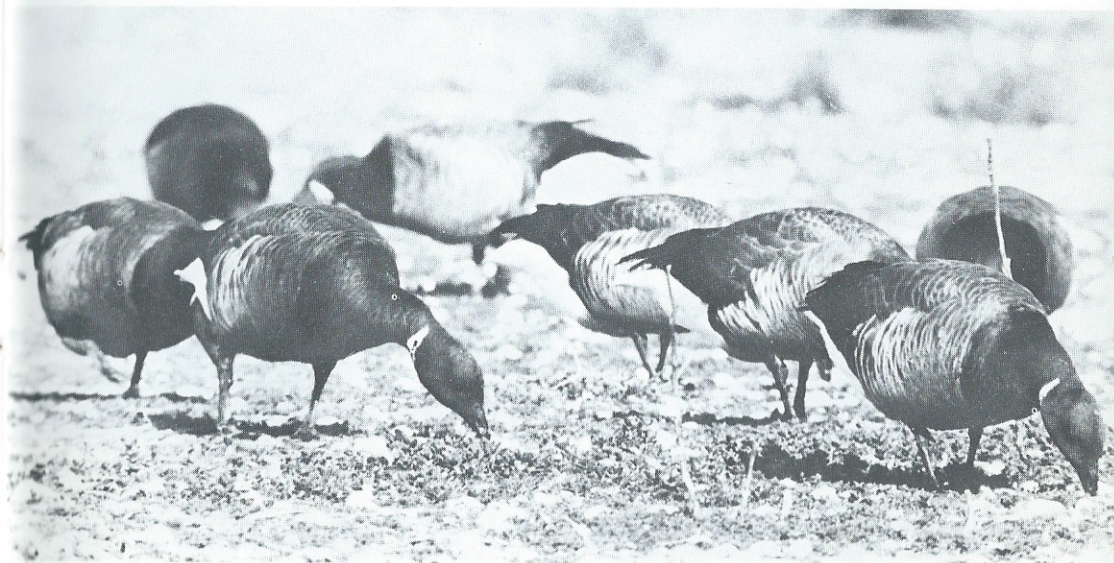
Mijn vrouw en de heer A.J.J. Sandee verleenden waardevolle assistentie bij een deel der waarnemingen. Drs. B.S. Ebbinge ben ik zeer erkentelijk voor het ter beschikking stellen van ringgegevens en het kritisch doornemen van het manuscript.

SUMMARY

BRENT GEESE IN THE DELTA AREA: THE AGE-RATIO IN THE SEASON 1977/78 AND MORE INFORMATION ABOUT THEIR STATUS WITHIN THE TOTAL BRENT POPULATION

From 20 February till 6 March 1978 a survey has been made along parts of the Eastern Scheldt, Lake Veere and Lake Grevelingen (S.W. Netherlands) to determine the age-ratio in flocks of Brent geese (*Branta b. bernicla*). Among nearly 3100 birds checked only one was a juvenile. So there was a near complete breeding-failure in 1977.

At a total of ca. 2400 birds three wore colour-rings. They were ringed in spring 1976 and 1977 on the island of Terschelling (western Wadden Sea). Sightings of those birds and as in 1976/77 the absence of English colour-ringed Brents confirm the idea that the Brent geese in the Delta area form an independent wintering population. In autumn at least a part seems to stay for some time in the Wadden Sea area. In spring the birds join the rest of the population on haunts in the Wadden Sea.

LITERATUUR

- Barry, T.W. 1962. Effect of late season on Atlantic Brant reproduction. *J. Wildl. Mgmt.* 26: 19-26.
- Lambeck, R.H.D. 1978. Leeftijdsverhoudingen en andere populatiegegevens van rotganzen (*Branta b. bernicla* L.) in het Oosterschelde/Veerse meer-gebied in het seizoen 1976/77. *Watervogels* 3: 3-9.
- Ogilvie, M.A. & A.K.M. St. Joseph. 1976. Dark-bellied Brent Geese in Britain and Europe 1955-76. *Brit. Birds* 69: 422-439.

Adres: Delta Instituut voor
Hydrobiologisch Onderzoek,
Vierstraat 28,
4401 EA Yerseke.